

ELS “BARRUFETS” I LA SEVA ASCENDÈNCIA

Pere BALAÑÀ i ABADIA

Al número LXIV, del març del 1996, pàg. 59, l'amic Josep Maria Albaigès i Olivart va tenir la gentilesa de referir-se al cognom Barrufet seguint una teoria etimològica que jo havia suggerit fa uns quants anys a Juneda, on molts dels seus habitants es diuen així, encara que únicament ens refiéssim del llistat de telèfons. Coromines (*DECAT*, I) remet el mot comú “nom popular del diable; follet” al verb “brufar”, però no l'explica en detall. Aquí només voldria afegir algunes consideracions sobre l'etimologia d'aquest cognom tan difós gràcies als personatges del còmic.

En primer lloc, sembla molt probable que també els cognoms *Rufà*, *Rufach* i *Rufat* derivin del mateix ètim, sense el mot inicial que designa en àrab la paternitat: *Abú*. Aleshores, més aviat que *ʿArafàt* potser convindria pensar en un nom propi àrab de l'arrel *ràfa* `a “aixecar, enlairar”, molt productiu en antroponímia: *Ràfi* ` i *Rifà* `a són documentats a Al-Àndalus durant l'Edat Mitjana (*Estudios Onomástico-Biográficos de al-Andalus*, Madrid, C.S.I.C., 7 volums, 1988-1995). De la mateixa arrel, igualment el nom *Raffà* ` (freqüent al *Llibre del Repartiment de València*), precedit d'*Abú*, hauria acabat pronunciant-se segurament de la mateixa manera: *Barrufet*.

Però no podem rebutjar altres possibilitats, ja que, atenent al vocalisme, també un ètim *Abú Rafiq* (a l'origen del cognom Rafeques), podria haver esdevingut *Bu Rafiq* > *Barrufiq* > *Barrufit* > *Barrufet* (Carme Barceló Torres, *Toponímia àrabica* [sic] *del País Valencià*, pàg. 5). Pel que fa al consonantisme, el canvi *-q* > *-t* en la fonologia històrica aràbiga-catalana ha estat ben demostrat per Joan Coromines, tant al *DECAT* com a l'*OC*.

Tanmateix, si per al cognom Barrufet acceptem l'ètim *Abú ʿArafàt*, l'evolució fonètica aproximada seria la següent: *Abú ʿArafàt* > *Bú ʿArafàt* > *Burrafàt* > *Barrufàt* > *Barrufet*.

Finalment, convé dir que el nom *ʿArafàt*, a més de la seva fama, perquè és el cognom del cèlebre líder de l'OLP (Yàs.sir ʿArafàt), significa actualment “el lloc de reunió dels pelegrins musulmans”; que també és un topònim, el nom d'una vall propera a la Meca on es concentren els musulmans practicants el dia 9 del mes anomenat *d'`ú-l-h'`ijja* “el de la peregrinació”; i que ha arribat a ser un símbol de la unitat islàmica (Abdul Wahid Hamid, *The book of muslim names*, pàg. 32b). L'arrel aràbi-

ga *ʿārafa* “saber, conèixer”, d’una altra banda, va originar el nom d’ofici *ʿarràf* “l’endeví”, usat per cognomenar alguns membres de la comunitat islàmica de València segons l’esmentat *Llibre del Repartiment*.

CARRERS AMB MAL NOM: EL CARRER *CARDAIRE*

Tot i que el nom d’aquest carrer de Terrassa prové del molt respectable ofici de cardar la llana, els veïns en fan una segona lectura -ai, si Freud aixequés el cap!- que troben incòmoda a l’hora de donar l’adreça. Per aquesta regla de tres, a la ciutat de Barcelona hi hauria força persones amb tot el dret de demanar també canvis de nom: els dels carrers Cardener, Carders i Cardona, que també té plaça. O, posats a malpensar, els del carrer de la Palla o els de la baixada de la Combinació.

Si la iniciativa arrelés entre els ciutadans, no dubtem que els veïns dels carrers Abd-el-Kader, Fastenrath, Mestre Serradesanferm o Mossèn Masdexeixart reclamarien el dret indiscutible de rebre les cartes dels amics que no gosen escriure’ls a una adreça tan complicada.

La campanya continuaria amb els abstemis dels carrers Jerez, Ginebra o Cardenal Mendoza -un conyac excel·lent-, o amb els ateus que hagin tingut la mala sort d’anar a parar als carrers Beates, Ave Maria o Verge. Contraatacarien els afectats per la ridícula de viure al Camí de Cal Totxo, Foc Follet o Institut Frenopàtic, o al ben curiós carrer Ja hi som.

Els votants del PP de la plaça Maragall, els conservadors del carrer Vintró i els anticonvergens de Can Pujolet o del carrer Joaquim Molins també farien cua al registre.

I, en canvi, ¿qui no voldria viure al carrer Belladona, Bellaboca, Bellavista i Llibertat, o als carrers Petons, Mímoses i Enamorats?

Eli RIERA (“Vang”, 7/6/96)